

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 3. Qualiter promissio debeat esse vera, & non ficta seu simulata, ut Sponsalia constituat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

sponsi, viri, mariti, uxoris, & conjugis sumendum sit, præsumendum sit, nisi aliud aliunde colligatur, sumptum esse secundum communem & frequentiore usum, ita ut nomen *sponsi* ad sponfos de futuro conjugio, & nomen *mariti* & *uxoris* ad sponfos de præsentate referatur; quia verba statuti, dispositionis, legis semper, quo ad fieri potest, intelligenda sint propriè juxta c. in nostra. de injuriis.

4. Resp. Ad secundum tertio: Matrimonium, conjugium, nuptiæ, etiam hodie idem significant, Barb. l. c. num. 9. spectato etymo nominis in hoc differunt, quod matrimonium dicitur à matris officio circa prolem, nec immerito, dum præcipuus matrimonii finis est proles suscipienda: Barb. l. c. num. 6. Conjugium verò dicitur ab ipso vinculo, in quo consistit formaliter matrimonium. Barb. num. 7. ubi, quod nomen conjugii cæteris sit præstantius, quia substantiam actus petit. Nuptiæ verò (sic dicitur ab obnubendo, dum olim puellæ pudoris gratiâ se obnubarent, seu faciem velarent, dum viro dabantur) significant potiùs ipsam traditionem, quâ sponsa tradebatur viro, & primam contractus matrimonialis executionem continent citra copulam, ut Barb. num. 8. vel etiam ipsam solennitatem, quâ sponsa in domum viri inducebatur, juxta *L. mulierem ff. de ritu nupt.* ut & hodie non tam proprio matrimonii, quod consensu mutuo perficitur, quam pro externa illa solennitate supponunt; uti constat ex dispositione Ecclesiæ, quâ tempore adventus & quadragesimæ prohibentur nuptiæ, id est, pompantialis, non verò ipse matrimonialis contractus, si absque solennitate privatim ex causa instituat. c. 4. de ferus. Engels. b. r. n. 8.

Quæst. 2. Sponsalia qualiter definiantur.

Resp. Rectè illa defini per promissionem futuri matrimonii, consentiunt omnes juxta *L. 5. de sponsal. c. nostrates. 30. q. 5.* Barb. c. num. 4. Tiraq. de contract. connub. gl. 1. num. 19. Sanch. L. 1. de mat. d. 1. num. 7. Verùm, cum hic omnia sunt quædam spectantia ad essentiam sponsalium, nec ea satis comprehendantur in dicta matrimonii futura promissione, explicatiùs definiti possunt sponsalia cum Castrop. num. 5. Tolet. in sum. L. 7. c. 7. Valent. & c. quod sint mutua promissio matrimonii futuri, seu de matrimonio contrahendo, signo aliquo sensibili expressa; quibus aliqui addunt: inter personas de jure habiles. Singulorum terminorum hujus definitionis declarationem sufficientem dabunt quæst. seq.

Quæst. 3. Qualiter promissio debeat esse vera, & non ficta seu simulata, ut sponsalia constituat.

1. **R**esp. Primò: Promissio constituens sponsalia debet esse vera, & non ficta, seu simulata; quippe quæ promissio non est, sed promissionis fictio, adeoque nullatenus sponsalia constituere potest; quidquid sit de eo, an nihilominus fictè promittens obligetur ad matrimonium contrahendum, de quo mox; illud certum, peccare talem graviter fictè promittendo, & quidem contra justitiam; quia committit mendacium perniciosum in re gravi. Pirh. b. r. n. 4.

2. Resp. Secundò: Promissio exterius facta cum animo promittendi & se obligandi, absque tamen animo implendi id, quod promittitur, nempe contrahendi matrimonii, est vera promissio obligans in conscientia, supposita promissarii acceptance; cum obligatio non nascatur & dependeat ab animo implendi promissum, sed ab animo promittendi & se obligandi; unde jam sufficiens est ad constituenda sponsalia, & verè obligat ad contrahendum matrimonium. Castrop. l. c. p. 2. n. 2. cum communi.

3. Resp. Tertio: Promissio facta exterius seu verbotenus tantum, proferendo verba materialiter absque animo promittendi, seu utendo signis aut verbis in significatione formali, quam habent, non est vera promissio, essentialiter includens obligationem in conscientia, quæ solis verbis non inducitur, sed essentialiter supponit consensum & voluntatem internam; adeoque non sufficit ad constituenda sponsalia, & quod hinc sequitur, non obligatur talis vi sponsalium ad contrahendum matrimonium.

4. Resp. Quarto: Idem est de eo, qui promittit, sine animo tamen se illa promissione obligandi; quanquam, ut bene Castrop. c. num. 2. impossibile sit, aliquem velle seu intendere promissionem, & non habere intentionem se obligandi, vel etiam positivè nolle se obligare; cum de essentia veræ promissionis obligare promittentem ad præstandum. Unde jam infero, &

5. Resp. Quintò: Promittentem hoc tertio & secundo modo matrimonium non tantum non vi sponsalium, sed nullatenus, hoc est, neque ex fidelitate, neque ex justitia obligari ad contrahendum matrimonium; ita Less. de just. c. 18. du. 1. num. 5. Sanch. de mat. L. 1. d. 9. num. 2. Coninck. d. 21. du. 2. concl. 1. Laym. L. 5. r. 14. p. 1. c. 1. num. 10. contra Vasq. de mat. d. 6. c. 3. num. 27. Pont. L. 1. c. 2. Gutt. L. 3. qq. can. de mat. c. 9. in princ. apud Castrop. l. c. qui tamen & ipse docet, talem, etiamsi non obligetur vi sponsalium, utpote quæ obligationem justitiæ inducunt, obligari tamen ex fidelitate. Verùm probatur responsio; imprimis talis non obligatur ex justitia: jus enim justitiæ non confertur solis verbis, sed voluntate & intentione manifestata, quâ jus, quod quis habet, intendit à se abdicare, & alteri concedere; sed qui non habet intentionem sese obligandi ad quicquam, multoque minus, qui non habet animum promittendi, non intendit transferre jus in alium; esto, pars altera verè promittens intendat in eum transferre, quod ipsa habet, saltem, dum fictè promittens illud non acceptat, sed simulat solum se illud acceptare. Dein neque talem externam promissionem inducere fidelitatis obligationem, ex eo evinci videtur, quod hæc obligatio nascatur ipso jure naturali ex fide alteri data de re illi utili præstanda; quia jus ipsum naturale obligat, ut verum faciat, quod alteri promissit. Jam verò talis alteri verè fidem non dat seu facit, quantumcunque is erroneè putet sibi fidem dari, qui intendit se nullatenus obligare alteri. Item jus naturæ non obligat ad faciendum verum, quod promissit, dum fictè promissit, seu animo non obligandi se ad illud faciendum; quamvis de cætero talis ad evitandum mendacium jure naturæ obligatus erat ad non utendum verbis, quæ animum obligandi significabant, dum hunc non habebat. Unde jam etiam ex eo, quod nemini conce-

concedatur, seu liceat affirmare extrinsecus aliquam propositionem, quin obligetur ad veritatem dicendam, bene quidem intertur, ia nullius quoque potestate (hoc est, morali seu licite exercenda) esse, verbis exterius promittere, & nolle se ex fidelitate obligare ad explenda promissa; nil tamen obstat, quò minus possit utrumque absolute, seu potentia physica illicitè & mentiundo, uti facit fictè promittens.

Quest. 4. Incidens: num igitur deflorans virginem spe matrimonii fictè promissi teneatur eam ducere.

1. **R** Esp. Primò: Dum probabiliter ac prudenter præsumi potest (uti id ex solo excessu divitiarum ac nobilitatis non semper, nisi adsint aliæ in contrarium conjecturæ, præsumi potest, dum multi viri nobiles ac divites foeminis, etiam infimæ notæ, vel ob formæ præstantiam, vel etiam excacati libidine matrimonio copulari cupiunt. Castrop. l. c. num. 3. Ponc. L. 12. de sponsal. c. 2. num. 15.) virginem advertisse deceptionem, aut etiam, ubi ipsa ex circumstantiis facile scire, vel meritò credere poterat, adeoque debebat, neque ex fidelitate, quia nulla fuit promissio aut deceptio; neque ex justitia; quia sic volenti facta non est injuria, tenetur eam ducere, aut quicquam præstare in recompensationem deflorationis. Castrop. l. c. Ponc. num. 16. Sanch. l. c. d. 10. n. 5. Ubi verò virgo deceptionem non advertit, tenetur talis deceptor ad satisfaciendum illi pro damno illato, nimirum vel præstando dotem tantam, ut æque bene nubere possit, ac si deflorata non esset, vel, si nec hac, nec aliâ viæ damnum illud reparare potest, quam ducendo illam, tenetur eam ducere. Laym. Castrop. Cõn. d. 22. du. 6. concl. 3.

2. **R** Esp. Secundò: Quin etiam, licet damnum illud alio modo compensari posset, adhuc virgine deflorata sic volente, teneri deceptorem eam ducere; eò quòd copulam non nisi sub conditione matrimonii contrahendi sibi concessam acceptavit; quemadmodum quis obligatus est tradere domum, sub cujus tradendæ conditione pretium accepit & consumpsit; docent, ut ait Castrop. num. 3. cum communi. Sanch. l. c. num. 3. Ponc. L. 12. c. 2. Less. l. 2. c. 15. du. 3. Rodriq. Tom. 2. sum. c. 108. concl. 8. Molin. tr. 3. d. 106. num. 4. Valsq. &c. at quoque Castrop. ab hac obligatione non liberari deceptorem ex eo, quòd puella ignorante intenderit, vel etiam protestatus fuerit, se promittere matrimonium fictè sine animo eam ducendi solum ad eam inducendam & decipiendam; eò quòd acceptando copulam tantquam pretium obligationis ducendi illam elegerit potestatem illam, aut etiam voluntatem suam non contrahendi cum illa. Sed & dato, illum non habuisse verè internam illam copulam sub ista conditione; sed tantum acceptasse illam simulando consensum in illam conditionem, quin & positivè in animo excludendo illam, adhuc peccavit contra justitiam, vel hoc ipso non habendo consensum illum in matrimonium, dum altera pars consensit in illud, & tradidit corpus suum ad usum; adeoque jam tenebitur ex justitia determinatè ad matrimonium; cum enim justitia commutativa non contentetur redditione rei æqualis, sed exigit, ut idem omnino, quod debetur, reddatur v. g. equus ablatas, dum is adhuc existat, & reddi po-

R. P. Levr. Jur. Can. Lib. IV.

test, & non sufficiat loco equi reddere pretium; tenebitur talis deceptor præbere ex post eundem illum consensum suum in matrimonium, quem injustè prius subtraxerat, & non satisfaciat loco istius exhibendo quid aliud. Addit etiam ex Sanch. L. 1. d. 5. num. 20. Castrop. quòd in foro externo non obstante illa protestatione (intellige interna; nam si illa foret externa, sive animus ille fictus, & intentio decipiendi fuisset antecederet coram aliis declaratus, accedentibus aliis indiciiis animum fictum probantibus, unà cum juramento de illo habito, secus videtur) compellendus sit eam ducere, adeoque etiam in foro conscientie teneatur; cum forum internum semper conformetur foro externo, quoties non nititur falsæ præsumptioni.

3. Limitatur tamen responsio hæc à Sanch. l. c. n. 4. primò, ut non teneatur deceptor eam ducere, dum ex tali matrimonio magnum scandalum, malusque exitus prudenter timetur; quia quod sine scandalo fieri nequit, peccatum est, ad quod non datur obligatio; & prudens metus mali exitus in casu matrimonii ab uno invito contracti regulariter trahit periculum plurium ex illo secutorum peccatorum. Limitatur secundò, quando deceptor non reperit virginem (qualem se dicebat) sed corruptam; eò quòd in deceptionibus & delictis detur compensatio, modò damnum ex uno non sit majus damno ex parte alterius. Quinimo procedere id ipsum videatur in casu, ubi mulier non decepta dicendo se virginem, sed ipse deflorans suo errore deceptus invenit corruptam, quam virginem putabat; cum hæc sit justa causa etiam dissolvendi sponsalia, & consequenter etiam causa sufficiens, cur is non teneatur eam ducere. Verum in contrarium esse videtur, quòd, si postquam advertit corruptam esse, pergat & absolvat copulam, jam eo ipso actu videatur copulam concessam non nisi sub conditione matrimonii futuri, etiam non curato hoc virginitatis defectu acceptare, seu pergere acceptare; idque etiam si antecederet sic constitutus fuisset, ut copulam non curasset, seu non desiderasset & acceptasset, si scivisset, non esse virginem. Neque his obstat, quòd postmodum actu contrahendo cum ea matrimonium plus ei præstet, quam valeat ea copula, plus valitura, si virgo fuisset; hoc enim sibi adscribat talis deceptor, dum nihilominus in defectu hujus valoris sub conditione pretii excessivi eam acceptavit. Unde verè dicit Engels. ad h. r. num. 13. cum eadem hæc ratio non tantum de virgine, sed etiam in quavis foemina, etiam corrupta, locum habere videatur, esse plures, qui existiment idem juris esse in corrupta, quæ non aliter sui corporis potestatem tali deceptoris fecit, quam sub spe & conditione matrimonii futuri. Quamvis non desint alii non improbabiler sentientes, in corrupta sufficere, si injuria illa illata ei per illam deceptionem, nimirum admittendo concessam copulam animo non implendi id, sub cujus conditione illa concessa, nempe matrimonium) compensetur pecuniâ taxandâ arbitrio prudentis; eò quòd ducere corruptam, ubi nulla vera promissio præcessit, non sit æqualis compensatio copulæ cum ea habitæ, sed notabiliter quid excessivum, nisi tamen, ut addit Engels, sit vidua bonæ famæ, infamiæque ex illa copula contraheret, ob quam aliud matrimonium facile inire non posset; tunc enim valde probabiliter priorem sententiam tenendam esse.

A 2

Quest.